

Asia: VN/30511/2023

Työ- ja elinkeinoministeriön lausuntopyyntö vientivetoista työmarkkinamallia ja sovittelujärjestelmän kehittämistä koskevista hallitusohjelmakirjauksista

Lausunnonantajan lausunto

1. Näkemyksenne Suomen työmarkkinamallin kehittämisestä.

Suomen Tekstiili ja Muoti ry kannattaa toimivaa vientivetoista työmarkkinamallia ja siihen tarvitsemme yhteiset pelisäännöt.

Siksi kannatamme hallitusohjelmassa olevia lainsäädännöllisiä toimia.

2. Näkemyksenne hallitusohjelmakirjauksesta, jonka mukaan: ”Laissa työriitojen sovittelusta säädetään, että palkantarkastusten yleistä linjaa ei voida ylittää valtakunnansovittelijan toimistosta tai sovittelulautakunnan toimesta annettavalla sovintoehdotuksella”.

Katsomme, että tämä kirjaus vahvistaa vientivetoisen mallin toteutumista ja on sitä kautta hyvä ja asianmukainen.

2 a). Millä tavoin vientivetoisessa mallissa voitaisiin kohdentaa palkankorotuksia sellaisille aloille tai sellaisiin tehtäviin, joissa on palkkauksen kehittämistarpeita?

Työehtosopimuksissa neuvotteluosapuolten toimesta neuvotellut työehdot ovat laajoja kokonaisuuksia, eikä palkkausta ja palkankorotuksia voida täysin erottaa erikseen työehtojen muusta kokonaisuudesta.

Alakohtaisia ja tehtäväkohtaisia kehittämistarpeita voidaan huomioida määrätietoisesti ja pitkäjänteisesti toisaalta tehtävissä työehtosopimusratkaisuissa ja toisaalta yritys-/toimipaikkakohtaisilla kehittämistoimilla sekä kohdentamiskäytöksillä yleisen linjan kustannusvaikutusraamin puitteissa.

3. Millaisessa menettelyssä työmarkkinaosapuolten yhteistä hyväksyntää nauttiva työmarkkinamalli olisi mahdollista valmistella?

Näyttäisi olevan aika mahdotonta löytää kaikille sopivaa ratkaisua Suomen mallista sopimusteitse. Tämän vuoksi kannattamme hallitusohjelmakirjauksen toteuttamista.

4. Onko työriitojen sovittelusta annettuun lakiin perustuvaa vapaaehtoista sovittelua tarpeellista kehittää? Voidaanko lakisääteisen sovittelujärjestelmän rinnalla kehittää liittojen keskinäistä sovittelujärjestelmää esimerkiksi työehtosopimusten rajariitojen ratkaisemiseksi (keskusjärjestöjen välinen/sisäinen konsiliaatio, vrt. vastaava menettely Ruotsissa)?

Vapaaehtoisen sovittelun kehittämistä kannattaisi kyllä miettiä. Emme kuitenkaan katso, että keskusjärjestöillä tulisi olla roolia sovittelujärjestelmässä.

5. Näkemyksenne työriitojen sovitteluinstituutioon kuuluvien toimijoiden (valtakunnansovittelija, sivutoimiset sovittelijat, sovittelulautakunta) merkityksestä ja roolista neuvotteluratkaisuun pääsemisessä ja työrauhan ylläpitämisessä. Kuinka lakisääteinen vientimalli vaikuttaisi sovitteluinstituution rooliin työmarkkinoiden toimivuuden edistämisessä ja työriitojen sovittelussa?

Valtakunnansovittelijalla ja sivutoimisilla sovittelijoilla on oma roolinsa suomalaisessa työmarkkinamallissa myös tulevaisuudessa.

6. Tulisiko sovittelun tueksi ja työmarkkinajärjestöjen yhteisen tilannekuvan muodostamiseksi edistää toimenpiteitä, joilla tuotetaan objektiivista tietoa työmarkkinoista, makrotaloudellisesta kehityksestä ja toimialakohtaisista olosuhteista? Jos kyllä, mitä nämä toimenpiteet voisivat olla?

Tietoa on hyvin saavilla ja sitä myös hyödynnetään neuvotteluissa. Työmarkkinaosapuolet tekevät lisäksi jatkuvaa yhteistyötä yhteisen toimialakohtaisen tilannekuvan aikaansaamiseksi.

7. Muut mahdolliset kommentit.

Toivomme, että lainvalmistelu hallitusohjelmakirjauksen toteuttamiseksi toteutuu siten, että muutokset tukevat jo tulevaa työmarkkinakierrosta.

Niinikoski Marja-Liisa
Suomen Tekstiili & Muoti ry

Vehviläinen Tuija
Suomen Tekstiili & Muoti ry